

Trestní právo hmotné II

***Trestné činy proti České republice,
cizímu státu a mezinárodní organizaci***

***Trestné činy proti pořádku ve věcech
veřejných***

Hlava IX. - Trestné činy proti ČR, cizímu státu a mezinárodní organizaci

- Druhovým objektem je zájem na ochraně **samotné existence** ČR a v určitém rozsahu i cizího státu a mezinárodních organizací
 - chrání se základní stavební prvky (územní celistvost, ústavní zřízení, suverenita atd., u MO nezávislé postavení, materiální substrát atd.), tedy samotné předpoklady řádného naplňování funkcí ČR, cizího státu či MO
- **Tři díly**
 - trestné činy proti základům České republiky, cizího státu a mezinárodní organizace
 - trestné činy proti bezpečnosti České republiky, cizího státu a mezinárodní organizace
 - trestné činy proti obraně státu
- **Častý blanketní charakter a normativní znaky skutkových podstat**
 - zvláštností abstraktní pojmy jako „ústavní zřízení“ či „politická, hospodářská nebo sociální struktura“
 - viz k tomu poradní posudek ESLP ze dne 29. 5. 2020, žádost č. P16-2019-001

Díl 1

- vlastizrada (§ 309)
- rozvracení republiky (§ 310)
- teroristický útok (§ 311)
- teror (§ 312)
- účast na teroristické skupině (§ 312a)
 - teroristická skupina -> § 129a
- financování terorismu (§ 312d)
- podpora a propagace terorismu (§ 312e)
- vyhrožování teroristickým trestným činem (§ 312f)
- sabotáž (§ 314)
- zneužití zastupování státu a mezinárodní organizace (§ 315)
- ⁴ § 313 – teroristický útok a teror i ve vztahu k cizímu státu

Díl 2

- vyzvědačství (§ 316)
- ohrožení utajované informace (§ 317)
- ohrožení utajované informace z nedbalosti (§ 318)

- zák. č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti
- stupně utajení podle dopadu na zájmy ČR:
 - přísně tajné -> mimořádně vážná újma
 - tajné -> vážná újma
 - vyhrazené -> prostá újma
 - důvěrné -> nevýhodné pro zájmy ČR

Díl 3

- spolupráce s nepřítelem (§ 319)
- válečná zrada (§ 320)
- služba v cizích ozbrojených silách (§ 321)
- porušení osobní a věcné povinnosti pro obranu státu (§ 322)

- § 34 zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování
 - služba v cizích ozbrojených silách jen na žádost adresovanou Ministerstvu obrany jedině se souhlasem prezidenta po vyjádření MO, MV a MZV
 - souhlas zaniká dnem vyhlášením stavu ohrožení státu či válečného stavu
 - u vícečetných občanství může bez souhlasu prezidenta nastoupit k ozbrojeným silám jiného „svého“ státu
 - nastoupit může bez souhlasu i tehdy, jde-li o ozbrojené síly státu, který je členem stejné mezinárodní organizace kolektivní obrany

Hlava X. - Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných

- Druhovým objektem je zájem na ochraně **řádného výkonu veřejné moci a základních pravidel fungování veřejného života** v demokratickém a právním státě

- již se nechrání sama existence, ale náležité naplňování funkcí státu realizujících se prostřednictvím výkonu veřejné moci před útoky „zevnitř“ i „zvnějšku“ a udržování nejnutnějšího základního rámce, v němž se musí pohybovat veřejný život (zákaz násilí, vyhrožování atd., i když nesměřují přímo proti životu a zdraví – viz např. šíření nenávisti)

- **Osm dílů**

- trestné činy proti výkonu pravomoci orgánu veřejné moci a úřední osoby
- trestné činy úředních osob
- úplatkářství
- jiná rušení činnosti orgánu veřejné moci
- trestné činy narušující soužití lidí
- jiná rušení veřejného pořádku
- organizovaná zločinecká skupina
- některé další formy trestné součinnosti

Díl 1

- ochrana orgánů a nositelů veřejné moci před útoky „zvnějšku“ před násilnou deformací výkonu veřejné moci + ochrana „exkluzivity“ veřejné moci
- orgán veřejné moci je kterýkoliv orgán, který na základě zákona a v jeho mezích autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech jiných subjektů

- násilí proti orgánu veřejné moci (§ 323)
- vyhrožování s cílem působit na orgán veřejné moci (§ 324)
- násilí proti úřední osobě (§ 325)
- vyhrožování s cílem působit na úřední osobu (§ 326)
- přisvojení pravomoci úřadu (§ 328)

- § 327 odst. 1 ochrana se poskytuje i ingerentovi
- § 327 odst. 2 ochrana se poskytuje i úřední osobě cizího státu nebo mezinárodní organizace, která požívá diplomatické výsady nebo imunity + osoba s funkcí, MUNI I
AW

Úřední osoba (§ 127)

- soudce, státní zástupce,
 - prezident České republiky, člen Parlamentu České republiky, člen vlády České republiky nebo **jiná osoba zastávající funkci v jiném orgánu veřejné moci**,
 - člen zastupitelstva nebo **odpovědný úředník** územní samosprávy, orgánu státní správy nebo **jiného orgánu veřejné moci**,
 - příslušník ozbrojených sil nebo bezpečnostního sboru nebo strážník obecní policie,
 - soudní exekutor při výkonu exekuční činnosti a při činnostech vykonávaných z pověření soudu nebo státního zástupce,
 - notář při provádění úkonů v řízení o dědictví jako soudní komisař,
 - finanční arbitr a jeho zástupce,
 - fyzická osoba, která byla ustanovena lesní stráží, stráží přírody, mysliveckou stráží nebo rybářskou stráží,
- pokud plní úkoly státu nebo společnosti a používá při tom svěřené pravomoci pro plnění těchto úkolů.**

Judikatura k pojmu úřední osoba - ano

- pracovník orgánu sociálně-právní ochrany dětí (Rt 69/2013)
- vychovatel ve věznici (6 Tdo 675/2014)
- zkušební komisař u zkoušky pro získání průkazu profesní způsobilosti řidičů (4 Tdo 1203/2014)
- ředitel Úřadu Regionální rady soudržnosti (8 Tdo 1376/2013)
- starosta obce (8 Tdo 1131/2011)
- úředník Probační a mediační služby (Rt 77/2013)
- prezident Nejvyššího kontrolního úřadu (5 Tdo 288/2013)
- vykonavatel soudního exekutora (Rt 51/2015)

Judikatura k pojmu úřední osoba - ne

- insolvenční správce (Rt 40/2010)
- soudní znalec (Rt 26/1985)
- člen orgánu samosprávy stavebního bytového družstva (Rt 33/1996)
- ředitel základní školy (Rt 34/1986)
- vlakvedoucí (Rt 22/1994)
- přednosta porodnického oddělení v nemocnici (Rt 13/1990)
- vedoucí domova důchodců (Rt 10/1981)

Konstrukce trestněprávní ochrany

- fyzický útok (§ 323 a § 325) či kvalifikovaná výhružka (§ 324 a § 326)
- v úmyslu působit na výkon pravomoci či pro výkon pravomoci (s výjimkou § 324)
- orgánu veřejné moci (§ 323 a § 324) či úřední osoby (§ 325 a § 326)
- k ublížení na zdraví či škodě dojít nemusí
- násilí či výhružka nemusí směřovat vůči úřední osobě
- +
- přisvojení pravomoci úřadu – ochrana monopolu orgánů veřejné moci na její výkon

Násilí proti úřední osobě (§ 325)

- Najíždění vozidlem, byť i pomalu, může být násilím proti úřední osobě, násilí může směřovat proti člověku i proti věci (Rt 39/2013)
- V takovém případě lze uložit i trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel (Rt 58/2012)
- Pokud úřední osoba provádí úkon v mezích své pravomoci v civilním oděvu a nemůže prokázat svou příslušnost, avšak pachatel z konkrétních okolností ví, že je to úřední osoba, taková osoba ochrany požívá (Rt 57/2013, 3 Tdo 1297/2017)
- Pouze chycení za oděv a zacloumání nestačí (7 Tdo 1625/2014)
- Újma na zdraví se nevyžaduje (8 Tdo 148/2017)
- Při zákroku mimo meze pravomoci se ochrana dle § 325 neposkytuje (7 Tdo 653/2013)
- Nevyžaduje se účinek (4 Tdo 391/2014)
- Lze spáchat i pomocí osobě, vůči níž zákrok úřední osoby směřuje (11 Tdo 475/2011)

Vyhrožování s cílem působit na úřední osobu (§ 326)

- Výhružka může směřovat i proti jiné osobě (3 Tdo 754/2015)
- Není rozhodné, zda by pachatel výhružku realizoval (8 Tdo 1601/2017), ani zda byla způsobilá v úřední osobě vyvolat obavy (7 Tdo 1165/2010)
- Postačí, byla-li způsobilá vyvolat obavy v obecné rovině (3 Tdo 925/2015)
- Lze spáchat vůči úřední osobě, která již nevykonává pravomoc vůči pachateli (8 Tdo 297/2012)
- Vůči nebezpečnému vyhrožování je speciálním TČ (3 Tdo 1058/2018)

Díl 2

- o ochrana řádného výkonu veřejné moci před útoky „zvnitřku“
- o speciální subjekt – úřední osoba
- o zneužití pravomoci úřední osoby (§ 329)
- o maření úkolu úřední osoby z nedbalosti (§ 330)

Zneužití pravomoci úřední osoby

- speciální pachatel

- alternativně

- výkon pravomoci v rozporu s jiným právním předpisem
- překročení pravomoci
- nesplnění povinnosti vyplývající z pravomoci (omise)

- alternativně poškozovací či prospěchový úmysl

- postačí i nepřímý, poškození může spočívat ve škodě i v závažné újmě, prospěch jemu i třetí osobě
- ke vzniku škody či k získání prospěchu nemusí dojít

- četná možnost souběhů

Příklady zneužití pravomoci

- Vstup policistů do domu pod falešnou záminkou, že jde o služební zákrok v úmyslu získat tam majetkový prospěch je souběh krádeže, porušování domovní svobody a zneužití pravomoci úřední osoby (Rt 16/2013)
- Souběh s nadřováním není vyloučen (15 Tdo 190/2014)
- Součástí subjektivní stránky nutně i „pohnutka“ (7 Tdo 72/2010)
- Prospěchem může být prospěch materiální i imateriální (8 Tdo 523/2016)
- Prospěchem např. zařízení, že vůči pachateli přestupku nebudou uplatňovány správní sankce (4 Tdo 1018/2015)
- Exekutor může spáchat i nedostatečnou kontrolou zaměstnanců (7 Tdo 977/2010)
- Trestní odpovědnost nevyklučuje, že došlo k nápravě (zde k legalizaci stavby) po výkonu pravomoci v rozporu s jiným právním předpisem (4 Tdo 1145/2017)
- Vypůjčení vyšetřovacího spisu policistou, pořízení kopií a jejich poskytnutí třetí osobě je zneužitím pravomoci (4 Tdo 196/2015)
- Neoprávněná lustrace, z níž nikdo nemohl mít prospěch, není zneužitím pravomoci (7 Tdo 516/2015)
- Vznik škody ani prospěchu není podmínkou trestnosti (4 Tdo 115/2018)
- Postačuje úmysl nepřímý, zde lhostejnost vůči neznalosti obsahu listin nutných k registraci vozidla (Rt 17/2012)
- Zneužitím pravomoci není jiný právní názor soudce (6 Tdo 1372/2012)
- I nerespektování metodického pokynu k výkladu určitého ustanovení může být zneužitím pravomoci (7 Tdo 456/2016)
- I porušení zákazu donucení k sebeobvinění může být zneužitím pravomoci (6 Tdo 1247/2016)

Maření úkolu úřední osoby z nedbalosti

- speciální pachatel

- nedbalost

 - nemusí být hrubá, srov. § 221 TZ

- zmaření či podstatné ztížení důležitého úkolu

 - zmaření – úkol již nemůže být splněn

 - podstatné ztížení – splnění si vyžádá dodatečné finanční prostředky či jiné materiální zdroje, čas, lidskou práci

 - chybí kvantifikace

Důležitý úkol

- rozhodování o přestupcích v prekluzivní lhůtě (8 Tz 97/2012)
- prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin (6 Tdo 1121/2003)
- nesprávné vyhodnocení telefonátu na tísňovou linku (8 Tdo 1648/2014)
- provedení vyšetřovacích úkonů, které mohou přímo usvědčit pachatele (6 Tdo 768/2011)
- rozhodování o vzetí do vazby (7 Tdo 329/2005)
- vydávání stavebních povolení v souladu s územním plánem (NS 7 Tdo 991/2005)
- vydávání zbrojních průkazů pouze osobám, které splňují všechny zákonné podmínky (NS 5 Tdo 336/2002)
- ochrana dětí v rámci činnosti OSPOD (8 Tdo 1092/2012)
- zajišťování řádného chodu informačních systémů obce (NS 5 Tdo 334/2017)
- realizace dražeb v daňovém exekučním řízení za podmínek stanovených zákonem (NS 7 Tdo 1158/2019)

Díl 3

- zájem na ochraně obstarávání věcí obecného zájmu a na podnikání před korupcí
- ochrana před aktivní korupcí (podplacení - § 332), pasivní korupcí (přijetí úplatku - § 331) i tzv. obchodováním s vlivem (nepřímé úplatkářství - § 333)
 - trestné činy korupční povahy však i v jiných hlavách – srov. § 226, § 257, § 258
- u aktivní i pasivní korupce široký dosah – „obstarávání věcí obecného zájmu“ či „podnikání“
 - u nepřímého úplatkářství jen výkon pravomoci úřední osoby
- modifikace pojmu „úřední osoba“ i na další osoby - § 334
 - zahraniční úřední osoby, funkcionáři a zaměstnanci mezinárodních a nadnárodních organizací, „vlivné“ osoby u podnikající právnické osoby, v níž má rozhodující vliv ČR či cizí stát
 - jen je-li součástí pravomoc při obstarávání věcí obecného zájmu a čin s ní má souvislost

Pojmy „úplatek“ a „věc obecného zájmu“

- úplatek (§ 334 odst. 1) = neoprávněná výhoda spočívající v přímém majetkovém obohacení nebo jiném zvýhodnění, které se dostává nebo má dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě, a na kterou není nárok
 - může mít majetkovou podobu hmotnou (peníze, šperky) i nehmotnou (poskytnutí služby), ale i **podobu nemajetkovou** (přijetí ke studiu, sexuální protislužba, studijní stáž, pracovní poměr atd.)
 - **chybí kvantifikace**

- při výkladu „věci obecného zájmu“ judikatura stále stojí na východiscích z doby před rokem 1989
 - > každá činnost, která souvisí s **plněním společensky významných úkolů**, tedy nejen o rozhodování orgánů státní moci a správy, ale i o **uspokojování zájmů občanů a organizací v oblasti materiálních, zdravotních, sociálních, kulturních a jiných potřeb** (Rt 16/1988)
 - před rokem 1989 výrazně veřejnoprávní charakter jakéhokoliv kolektivního uspokojování potřeb
 - je proto **nutné vždy zohledňovat použitelnost starší judikatury v současných podmínkách**

- nemusí mít přímo celospolečenský dopad, postačí, ovlivňuje-li větší skupinu lidí (Rt

Podplacení (§ 332)

- Pletichy v insolvenčním řízení jsou vůči podplacení subsidiární (15 Tdo 885/2013)
- Nejde o podplácení, slíbí-li úplatek osoba, která se podílí na obstarávání věcí obecného zájmu, osobě, která se na něm nepodílí (7 Tdo 582/2008)
- Dar v podobě financování zahraniční cesty lékařem výměnou za zmanipulování veřejné zakázky může být podplacením (5 Tdo 66/2015)
- Úplatkem může být i finanční zápůjčka poskytnutá státnímu zástupci za mimořádně výhodných podmínek (7 Tdo 659/2014)
- U kvalifikované skutkové podstaty nemusí nakonec úplatek odpovídající značnému prospěchu podplácená osoba získat (7 Tz 19/2015)
- K dokonání dochází již samotnou nabídkou (7 Tdo 1094/2017)
- Úplatek nemusí být přesně konkretizován (5 Tdo 1127/2014)

Obstarávání věcí obecného zájmu

- výkon veřejné moci, ale i:
- činnost insolvenčního správce tam, kde jde o uspokojení pohledávek z obchodněprávních vztahů (7 Tdo 311/2013)
- řádně a objektivně provedený výběr veřejné zakázky (3 Tdo 814/2010)
- zpracovávání znaleckého posudku (8 Tdo 81/2011, Rt 55/2011)
- rozhodování o úkonech lékařské péče (Rt 13/1990)
- řádný chod zdravotnické záchranné služby (5 Tdo 66/2015)
- rozhodování fotbalových utkání (7 Tdo 1057/2008)
- zájem občanů na informování o veřejném životě (4 Tdo 27/2013)
- též zachovávání **povinnosti** uložené právním předpisem nebo smluvně převzaté, **jejímž účelem je zajistit, aby v obchodních vztazích nedocházelo k poškozování nebo bezdůvodnému zvýhodňování** účastníků těchto vztahů nebo osob, které jejich jménem jednají (§ 334 odst. 4)

- naopak není to poskytnutí svědecké výpovědi (7 Tdo 1061/2014)

Díl 4

o ochrana některých zvláštních složek veřejné moci

o velká rozmanitost a nesourodost, lze vymezit některé skupiny:

- o trestné činy poskytující ochranu autoritě soudu a rozhodnutí orgánů veřejné moci (§ 335 až § 337)
- o trestné činy související s ochranou státních hranic a pobytem cizinců (§ 339 až § 343)
- o trestné činy poskytující ochranu kontrole vězňů (§ 338 a § 344)
- o trestné činy chránící integritu dokazování v právních řízeních (§ 345 až 347a)
- o trestné činy poskytující ochranu autoritě dokumentů užívaných v úředním styku (§ 348 až § 350)
- o trestné činy volební (§ 351)

Díl 4

- zasahování do nezávislosti soudu (§ 335)
- pohrdání soudem (§ 336)
- maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání (§ 337)
- osvobození vězně (§ 338)
- násilné překročení státní hranice (§ 339)
- organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice (§ 340)
- napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky (§ 341)
- neoprávněné zaměstnávání cizinců (§ 342)
- porušení předpisů o mezinárodních letech (§ 343)
- vzpoura vězňů (§ 344)
- křivé obvinění (§ 345)
- křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek (§ 346)
- křivé tlumočení (§ 347)
- maření spravedlnosti (§347a)
- padělání a pozměnění veřejné listiny (§ 348)
- nedovolená výroba a držení pečetidla státní pečeti a úředního razítka (§ 349)
- padělání a vystavení nepravdivé lékařské zprávy, posudku a nálezu (§ 350)
- maření přípravy a průběhu voleb a referenda (§ 351)

Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání (§ 337)

- Podmínkou je vykonatelnost rozhodnutí (7 Tdo 517/2016), i kdyby šlo o vykonatelnost předběžnou (8 Tdo 1187/2011)
- Stačí jednorázové řízení motorového vozidla podléhajícího zákazu činnosti (Rt 43/2012)
- Ne však přejíždění v rozsahu 10-15 m v areálu autoopravny při plnění pracovních povinností (II. ÚS 1152/17)
- Nabude-li rozsudek ukládající trest zákazu činnosti právní moci rozhodnutím odvolacího soudu, dopouští se maření pachatel, který jej porušuje, byl-li osobně přítomen veřejnému zasedání o odvolání (Rt 20/2012)
- Podstatným ztížením např. nedodržování omezení uložených v souvislosti s trestem (3 Tdo 231/2017)
- Maří-li pachatel trest zákazu činnosti, který byl později zrušen (např. na podkladě mimořádného opravného prostředku), pak nikdy nemařil (Rt 39/2012)
- Věcnou správnost vykonávaného rozhodnutí nelze zkoumat (7 Tdo 1545/2015)
- Řídí-li pachatel motorové vozidlo poté, co již vykonal trest zákazu jeho řízení, ale ještě znovu nezískal řidičský průkaz, TČ maření výkonu se nedopouští (15 Tdo 876/2013)
- V případě ochranného léčení musí jít o jednání srovnatelné s útekem (7 Tdo 490/2018)
- Ve vztahu k § 337 odst. 4 i bezdůvodné bránění ve styku s dítětem druhému rodiči (6 Tdo 1392/2017)

Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání (§ 337)

- Nezdržování se doma u trestu domácího vězení není mařením (Rt 4/2014)
- Maření výkonu trestu odnětí svobody je přípustné i tehdy, jestliže byl předtím pachatel potrestán za kázeňský přestupek a znovu porušoval pravidla výkonu trestu (Rt 40/2015)
- Změna postoje poškozené, s níž byl pachateli zakázán styk, nevyklučuje trestní odpovědnost za maření (7 Tdo 711/2017)
- Předběžné opatření zákazu styku s určitou osobou podle o.s.ř. lze mařit již od okamžiku, kdy o něm byl pachatel telefonicky vyrozuměn, není třeba, aby mu bylo i řádně doručeno rozhodnutí, neboť jeho vykonatelnost nastává vydáním (Rt 13/2016)
- Zánik podnikatelského oprávnění nevyvolává současně zákaz podnikatelské činnosti, a tedy nebyl-li tento současně uložen, nedopouští se pachatel maření (4 Tdo 162/2011)
- U § 337 odst. 2 musí jít alespoň o dvě porušení, nemusí však být provedena totožným způsobem, např. poprvé drobné fyzické napadení, po druhé verbální (8 Tdo 1427/2016)
- Bránění se nástupu výkonu trestu odnětí svobody lze spáchat i tak, že pachatel sdělí soudu nepravdivé informace ohledně trvání svého invalidního důchodu a lékařského vyšetření s tím spojeného (11 Tdo 1519/2011)

Křivé obvinění (§ 345)

- Narušením rodinných vztahů jiného je i křivé obvinění druhého rodiče v rámci sporu o péči o dítě, aby v něm pachatel dosáhl lepšího postavení (Rt 30/2019)
- K základní skutkové podstatě postačí nepravdivé sdělení, že určitá osoba jednala tak, že naplnila skutkovou podstatu TČ (Rt 45/2013)
- Ve vztahu ke specifickému úmyslu přivodit trestní stíhání postačuje úmysl nepřímý (7 Tdo 1272/2016), ve vztahu k lživému obvinění je třeba úmyslu přímého (3 Tdo 1568/2015)
- Lživostí není jen nedostatek skutečností nasvědčujících podezření (7 Tdo 1404/2014)
- Trestnosti nepřekáží, že byla křivě obviněná osoba odsouzena (7 Tdo 1275/2015)
- Pachatel nemusí znát právní kvalifikaci skutku, z něž někoho křivě obviní (4 Tdo 1017/2014)
- Souběh křivého obvinění a křivé výpovědi je možný (7 Tdo 1494/2014)
- Zpětvzetí trestního oznámení nemá vliv na trestnost (7 Tdo 1033/2018)
- Na trestnost nemá vliv, že křivě obviněný byl zproštěn (4 Tdo 1564/2015)

Křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek (§ 346)

- Postačuje úmysl nepřímý, pohnutka či záměr se nevyžadují, zavinění však musí pokrývat i znak podstatného významu pro rozhodnutí (Rt 23/2018)
- Hrubě zkreslený znalecký posudek je tehdy, liší-li se závěry znalce v míře, která není běžně odůvodnitelná rozdílností pohledu znalce (6 Tdo 1604/2015)
- Jestliže pachatel tento čin spáchal proto, aby sebe neusvědčil ze spáchání jiného trestného činu, nedopouští se křivé výpovědi, ačkoliv mohl využít práva nevypovídat (6 Tz 47/2011)
- Křivé výpovědi se může dopustit jen svědek, který musí být vyzván (předvolán) k dostavení se k výpovědi (7 Tdo 52/2016)
- Křivá výpověď nemusí rozhodnutí ve věci nijak ovlivnit (7 Tdo 674/2018)

Padělání a pozměnění veřejné listiny (§ 348)

- Veřejná listina - § 131
- Veřejnou listinou je i ověřovací doložka notáře o podpisu (Rt 49/2012)
- Použití padělané listiny se nevyžaduje (Rt 6/2011)
- Trestné je i použití ověřené kopie padělku veřejné listiny (Rt 18/2015)
- Užitím se rozumí užití k tomu účelu, k němuž by veřejná listina sloužila (4 Tdo 1089/2018)
- Notář při vyhotovování veřejných listin nemá postavení úřední osoby, a tedy se může dopustit jen padělání a pozměnění veřejné listiny (6 Tdo 510/2014)

Padělání a vystavení nepravdivé lékařské zprávy, posudku a nálezů (§ 350)

- posudek pro potřeby rozhodnutí o nároku ze systému sociálního zabezpečení, např. invalidního důchodu (8 Tdo 766/2017)
- posudek pro potřeby přiznání podpory v nezaměstnanosti (5 Tdo 698/2019)
- i padělání nebo podstatné pozměnění lékařského posudku potřebného k doložení zdravotní způsobilosti vyžadované orgánem veřejné moci k vydání určitého oprávnění (Rt 8/2018)
- pozměnit může i sám lékař, který původní dokument vypracoval (3 Tdo 369/2018)

Díl 5

- ochrana základního požadavku na vyloučení násilí z komunikace mezi lidmi
- patří sem i verbální trestné činy z nenávisti (tzv. *hate speech*) a stalking

- násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§ 352)
- nebezpečné vyhrožování (§ 353)
- nebezpečné pronásledování (§ 354)
- hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob (§ 355)
- podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (§ 356)

- ochrana skupin sdílejících kvalifikované charakteristiky -> pojmy jako rasa (tzv. „lidové“ pojetí), etnikum, národnost, politické přesvědčení, vyznání (§ 352 odst. 2, § 355) vs. ochrana jakýchkoliv skupin (§ 352 odst. 1, § 356) vs. ochrana jakéhokoliv jednotlivce (§ 353 a § 354)

Nebezpečné vyhrožování (§ 353 TrZ)

- Souběh s loupeží je vyloučen (8 Tdo 510/2016)
- Nutná způsobilost vzbudit u poškozeného důvodnou obavu (3 Tdo 1360/2014)
- Intenzitu nutno bedlivě zvažovat (11 Tdo 1672/2011)
- Zpravidla důvodnou obavu nezaloží ojedinělý exces pod psychickým tlakem (6 Tdo 87/2017)
- Stačí však i konkludentní jednání, např. gesto (3 Tdo 1042/2013)
- Spáchání se zbraní je i situace, kdy pachatel dá poškozenému pouze najevo, že je ozbrojen, se zbraní však nijak nemanipuluje (3 Tdo 1450/2015)

Nebezpečné pronásledování (§ 354 TrZ)

- I zde nutno zvažovat kontext výhružek (8 Tdo 1082/2011)
- Reálnost výhružek nesnižuje fyzický handicap pachatele (7 Tdo 1492/2012)
- Vyhledávání blízkosti může být i nekontaktní (noční hlídky, sledování atd. – 8 Tdo 1084/2014)
- Opakované nechtěné navazování kontaktu – alespoň 10 pokusů v intervalu minimálně 4 týdnů (3 Tdo 1625/2016)
- U telefonních kontaktů nepostačuje jen četnost, ale i to, zda na ně poškozený reagoval (8 Tdo 891/2018)

Díl 6

„zbytková kategorie“, ochrana se poskytuje dalším závažným formám narušení veřejného pořádku a klidu

ochrana před panikou vyvolanou poplašnými zprávami, ochrana minima zásad slušnosti chování na veřejných místech, ochrana piety zemřelého, ochrana před negativními důsledky zaviněné nepřítomnosti

šíření poplašné zprávy (§ 357)

výtržnictví (§ 358)

hanobení lidských ostatků (§ 359)

opilství (§ 360)

Výtržnictví (§ 358 TrZ)

- Napadením je nejen jakýkoliv fyzický útok proti tělesné integritě osoby, ale i vulgární slovní výpady proti jinému apod. (Rt 27/2016)
- Výtržnost je jednání, které závažným způsobem narušuje veřejný klid a pořádek a je pro ně typický zjevně neuctivý a neukázněný postoj pachatele k zásadám občanského soužití. Jde zpravidla o násilný nebo slovní projev takového charakteru, že hrubě uráží, vzbuzuje obavy o bezpečnost zdraví, majetku nebo výrazně snižuje vážnost většího počtu osob současně přítomných (Rt 44/1990)
- Hrubá neslušnost je jednání, jímž jsou hrubě porušována pravidla občanského soužití a zásady občanské morálky. Za hrubou neslušnost lze považovat rovněž hrubý útok na čest a vážnost občana (8 Tdo 481/2015)

Díl 7

○ účast na organizované zločinecké skupině (§ 361)

○ organizovaná zločinecká skupina (§ 129):

- tři a více trestně odpovědných osob
- vnitřní organizační struktura
- rozdělení funkcí a dělba činností
- zaměření na soustavné páchání úmyslné trestné činnosti
- zvláštní režim trestání - § 107 odst. 1, vyloučeno však u TČ účasti na organizované zločinecké skupině

○ organizovaná zločinecká skupina vs. teroristická skupina

- u teroristické skupiny jen trvalejší charakter, nikoliv soustavnost, plánovanost a koordinovanost

○ organizovaná skupina

- přitěžující okolnost (§ 42 písm. o)
- znak celé řady skutkových podstat
- tři a více trestně odpovědných osob, nemusí být soustavnost, nemusí být vnitřní organizační struktura

Díl 8

- podněcování k trestnému činu (§ 364)
- schvalování trestného činu (§ 365)
- nadřování (§ 366)
- nepřekažení trestného činu (§ 367)
- neoznámení trestného činu (§ 368)

Děkuji Vám za pozornost!

JUDr. Jan Provazník, Ph.D.
Katedra trestního práva
Právnická fakulta, Masarykova univerzita
Veveří 158/70
611 80 Brno
jan.provaznik@law.muni.cz